

s telesom cerkve Kristusove. Komu je namreč Kristus svojo vero v varstvo izročil, kakor cerkvi? kdo naj vero uči, kakor cerkva? kdo naj deli njene zakramente, kakor cerkva? Kdor tedaj cerkev sovraži, vero sovraži, in kdor cerkev podkopava, vero zatira. Vera se od cerkve ločiti ne da; njuno ločenje je njuna smrt.

„Zakon se mora ločiti od cerkve“. Zakonska pogodba jim je kakor vsaka druga pogodba, pri kateri se kaj proda ali kupi; zato pa gre sklepanje zakona pred deželsko gosposko in zakonske tožbe pred deželsko sodnijo. Zato hočejo civilni zakon in pravijo, da cerkev nima pri zakonu nič opraviti. Kako, zakonski može in žene, ali vi res tako nizko o svojem stanu mislite, da zakon nič višega ni, kakor kupčijska pogodba, po kateri si mož in žena telesa in premoženje med seboj izročita, in kadar jih ta kupčija več ne veseli, jo zopet prekličeta in vsaksebi gresta? Bog nas varuj takih zakonov, po katerih bi se človeški rod poživinil! Sv. vera nas uči, da se pri krščenih ljudeh zakon od zakramenta ločiti ne da. Zakon je ali zakrament, ali pa ni zakon, ampak zgolj nečista in grešna zaveza. Ker pa le cerkev pravico ima, pogodbe določiti, pod katerimi se zakrament veljavno in vredno sprejme, zato se tudi zakon od cerkve ločiti ne da.

„Šola se mora ločiti od cerkve“. — Pravijo, mešniki naj v cerkvi učijo, v šoli pa nimajo nič opraviti. — Tedaj se v šoli ne bo več učil krščanski nauk, in se ne bodo več opravljale duhovne vaje; kajti javno krščanski nauk učiti in duhovne vaje voditi, ne sme nihče brez cerkvenega poslanstva in dovoljenja. Kristus, edini pravi učitelj vsega človeštva, ne bo več duša in središče naših šol, in kat. cerkev, ki je vse sedanje evropske narode iz divjosti k omiki peljala, bo v zahvalo pri šolskih vratih izpahnjena. Vzrasel bode zarod, morebiti prebrisan na pameti, toda surov na srcu, neomikan na volji, popačen na značaj, mehkužen in razbrzdán v življenji. Ako takega zaroda nočemo, ki bo stal še mnogo stopinj nižje kot naši nekdanji paganski očetje, se šola od cerkve ločiti ne sme. (Dalje prih.)

Dopisi.

Od Šavnice. (Sad liberalizma.) Kar nesrečen liberalizem zvonec nosi po Avstriji, se množijo hudobije, da človeka grôza popada. Toľko tatvine, potepinstva, golufije, zažiganja, umorov in ropanja še ni bilo slišati, kakor v sedanjih žalostnih časih vladajočega liberalizma. Kaj je temu vzrok?

„Slov. Gosp.“ je v zadnji številki povedal, da je temu največ krivo pešanje vere, kar je liberalizem zadoľil. Liberalizem zatira strah božji med ljudstvom in je napravil postave, ki razbrzducem le potuho dajejo. Hudobneži dobro

vedó, da se jim nič hudega zgoditi ne more, ako se le prav zagovarjati znajo. Sedanje ječe so jim le počitnice in šole novih in hujših zločinov. Železne verige in palica, nekđaj strah in zdravilo hudobnežem, so se palmile iz jetnic.

Mesto oĳstih in pravičnih kazni najdejo hudobneži v zaporih toľko skrbi in ljubeznjivosti, da prav za prav oni strahujejo gosposko, ne pa gosposka hudobnežev. Komisarji morajo potepuhe in hudobneže še vpraševati, ali so zadovoljni in nimajo nobene pritožbe!!

Prav je povedal naš bistroumi poslanec v državnem zboru g. Herman, kako grozno se hudobije širijo po Avstriji; prav hvalevredno je predlagal grof Platz v dežel. zboru, naj se sestavi odbor sedmerih udov, ki bode preiskaval uzroke javni nevarnosti.

Žalostno dogodbo še moram tukaj dostaviti, ki se je pripetila 28. grudna ob 9. uri v noči pri sv. Jurju na Šavnici. Do trde teme so nekteri fantalini pijančevali v neki oštariji. Hišna gospodinja jim veli iti domu k počitku, pa te besede so bile bob v steno. Začne se prepir in neki 17letni fant skoči z nožem nad gospodinjo, kakor da jo hoče prebósti. A. Gaiser, mlad in pošten fant, hoče z dobrim prepir pomiriti, pa stalo mu je to mlado življenje. Zabódel mu je mladi hudobnež svoj nož v grlo, ter pobegnil. Na smrt ranjen A. G. komaj domu zbeži, kjer je bil naglo s sv. zakramenti preskóbljen, ter je hitro potem umrl. Sodnija je zgrabila hudobneža in njegove tovarše — pa kaj, ko mrtvoga več nazaj ne bo, morilec pa utegne po kratki kazni zopet pete odnesti. Vsa fara pa močno žaluje nad groznim umorom, ker se prepogosto ponavljajo enake hudobije. Željno pričakujemo pomoči od dežel. in drž. zbora. Može! poslušajte glas vpijočega ljudstva, ki je z davki preobloženo, obrambe pa nobene nima! —

Potegnite se g. Srnec sedaj z možato besedo za pomoč ljudstvu, ki vas je volilo za poslanca v deželni zbor! Poprašajte svoje volilce, kaj da jih najbolj tlači, ter se trudite za varnost ljudstva, pa ne tako, kakor ste prav liberalno za mehko ravnanje s hudobneži v dežel. zboru govorili pred nekterimi leti. Tako bosta ljudstvu bolj ustregli, kakor da z „mladimi“ v šolskem odboru delate na to, da so dače vedno večje.

Iz Celja, 5. januarja. Naša rokodelska šola, ki je skoz vsa leta, kar so duhovni šole ravnali, obstajala za učence vseh rokodelstev, je še trajala tadi v novem času do letošnjega šolskega leta; a zdaj so po nedeljah šole zaprte, učenci se več ne podučujejo, in zakaj ne? „Ker so že dovolj podučeni v keršanskem nauku, v branji, pisanji in računstvu se prišli rokodelstva učiti?“ Tako se opravičuje nehajstvo v ti reči, v resnici pa je vse drugače. — Prejšnja rokodelska nedeljska šola bila je za učence prava dobrota, posebno dokler so mojstri po postavi tudi dolžni bili

svoje učence v šolo pošiljati, ker so si s težavnim delom vtrujeni udje saj v nedeljo nekoliko počivali in se je še duh s podukom okrepčal in razveselil; zdaj morajo učenci pogosto pri brezvestnih mojstrih tudi po nedeljah brez počitka delati, ne smejo v cerkev, in v šolo ne morejo hoditi, ker je ni.

Kar pa potrebo te šole zadeva, njo lahko sprevidimo, ako pogledamo rokodelske učence, kakošni da so. Zdanja šolska postava res velevala, da mora vsak otrok 8 celih let v šolo hoditi, preden jo sme zapustiti in se učiti iti; tedaj bi postavno vsi naši rokodelski učenci bili morali 3 razrede mestjanske šole dokončati in bi pred dovršenim 14. letom ne bil smel nijeden se v poduk vzeti. — To se vse lepo bere in sliši, v istini je pa vse drugače. Med 160 naših rokodelskih učencev jih je komaj kakih 40, kateri bi bili 8 let šolo obiskovali, dosto je pa takih in sicer več kakor polovica, ki so iz kmetov prišli in so v svoji domovini le par let v šolo hodili in še gotovo premalo vsega umejo, kar jim je za prihodnje življenje potrebno; dosta je pa tudi zanemarjenih celó mestnih otrok, ki so po enem letu že šolo na klin obesili ali nje celó nikdar niso obiskovali, katerim bi tedaj rokodelske šole po nedeljah brez dvoma silno treba bilo; ali možje, ki se érke zdanje šolske postave strogo deržijo brez ozira na djanske potrebe rokodelskih učencev, za njih duhovni blagor ravno tako malo skrbijo, kakor za tista nesrečna dekleta, ki so bila pretečeno leto od grdih mestnih razuzdancev zapeljana in iz šole zagnana, zdaj pa brez vsega poduka po mestu postopajo. — To nam je nov dokaz, da so prejšnji dovolj obrekovani šolski voditelji boljše skrbeli za dobre rokodelce, kakor to zdašnji storijo.

O šoli govoreč naj še to dostavim, da se mnogim čudno dozdeva, kako da se gimnazijalni ravnatelj celjski ne odstrani s že davno zasluženim pokojnino, ker že blizo 35 let služi, v novjšem času liberalizma pa nič kaj prida ne počenja. Po nedeljah čaka čez določeni čas, ako se nekterim dijakom ne zljubi ob 8. uri k božji službi priti, in ukaže $\frac{1}{4}$ ure pozneje v cerkev pozvoniti. Ako pa kateri profesor strogega reda tirja, mu to ni po volji; in če se mladina v cerkvi obnaša, kakor da bi v gledišču bila, se to njemu povse korektno vidi, in kakor slišimo, ne najde dovolj besedi, dijakov nravnost pri preč. škofijstvu pohvaliti. — Iz take mladeži priraščajo naše domovini brezverni figamožje, kajti kdor Boga več ne časti, njemu ni nič več sveto.

Iz Vuzenice 5. prosinca. (Volitve v občinski zastop ovržene.) Volitve v občinski zastop so ovržene, ker je naš predstojnik na komando nekega tukajšnjega liberalnega Tagespostlerja okrajnemu glavarstvu moral naznaniti, da ni bil volilni dan dovolj razglašen, kakor volilna postava občinskega reda tirja; naj se toraj še enkrat

volitve razpišejo. Čudno se nam to zdi in skoro neverjetno, da je naš predstojnik sam svoje pogreške zastran volitev na veliki zvon obesil in sam sebe očitno ošvigal. Razglašena je menda volitev dovolj bila, ker se je trikrat redno naznanila o pravem času in na mestu, kder so se dozda še vse občinske zadeve razglaševale.

Najbolj oddaljeni kmetje so k volitvi prišli, le iz trga, kjer se je že nekatere tedne poprej bobnalo in volitva oklicevala, jih je malo prišlo, morda so se kmetov bali. To in pa zmaga kmetov je menda resnični vzrok ovržene volitve. žalostno pa resnično!

Rodoljub.

Iz Ljutomerske okolice. (O nedeljskih in kmetijskih šolah.) Da bi mladina do izpolnjenega 14. leta šolo obiskovala, to je na kmetih težko natančno izpeljati. Več dečkov in še več deklic izostane iz šole po 13. in 12. letu. Da je ta mladina potem čisto brez poduka, to gotovo ni prav. Nedeljsko šolo imeti, to pa po novih šolskih postavah ni dolžnost učiteljev; pa tudi otrok v take šole ni mogoče siliti. V Ljutomeru pa so, — kakor mi je eden tamošnjih učiteljev pripovedal — vendar nedeljsko šolo zopet vpeljali, in sicer deško in dekliško. Učitelji so rekli takim deklicam in dečkom, ki bi sicer nekaj mesecev ali tudi eno leto še v vsakdanjo šolo hoditi morali, da naj obiskujejo nedeljsko šolo, če ne, se bodo po postavi v vsakdanjo šolo priganjali. In vspeh je bil dober. Dečkov in deklic v starosti po 13, 14 in 15 let se je nabralo vsakih okoli 30, ki so obljubili marljivo v to šolo hoditi.

Dečki se podučujejo v kmetijstvu, — ta predmet poslušajo tudi drugi odrastli, mladeniči in možje — o novi meri, o praktičnem računstvu itd; deklice pa o gospodinjstvu, ženskih delih itd. Previdnejši kmetje to napravo popolnem odobrujejo. Čul sem te dui pametnega moža iz malo nedeljske fare, ki prisrčno želi, da bi se tudi pri malo-nedeljski šoli taka šola odprla. Rekel je, da bi okrajni šolski svet v tej stvari učiteljem kaj priobčil. Povedal sem blagemu možu, da o tem šolske gosposke zdaj ničesar ukreniti ne morejo. Svetoval sem mu le to, da naj malo-nedeljski krajni šolski svet svoja učitelja v to nagovarja, ali naj jima za dober uspeh kaj nagrade obljubi.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Dne 21. t. m. se snide zopet drž. zbor. Med vladnimi predlogi, ki pridejo brž v obravnavo, naznanjajo bečki listi spremembo davkarskih postav; načrt obsega 4 oddelke: Pridobnino, davek od obrtnij, prihodnino (Rentesteuer, davek od kuponov) in glavni davek (Personalsteuer), ki se prične pri 1200 gld. letnine.

Štajersko. 5. t. m. je bila 14. seja dež. zbora. Prvosednik je naznanil v imenu dež. vlade,